

Bakgrundsnot session III

Mot en grön omställning

Cosacs plenarmöte den 14–16 maj 2023
Sveriges riksdag, plenisalen

Bakgrund

Klimatförändringarna och miljöförstörelsen är ett hot mot mänsklighetens fortsatta existens. I enlighet med Parisavtalet åtog sig EU år 2015 att minska utsläppen av växthusgaser inom unionen med minst 40 procent till år 2030 jämfört med 1990 års nivåer. År 2021 ändrades målet till att utsläppen ska minska med minst 55 procent till år 2030 och att EU ska göras klimatneutralt till år 2050.

EU har en central roll att spela i den gröna omställningen. Alla EU:s 27 medlemsländer har åtagit sig att göra EU till den första klimatneutrala regionen senast 2050. Övergången till ett samhälle och en ekonomi med nollutsläpp är både en brådskande utmaning, mot bakgrund av Rysslands krig mot Ukraina och antalet extrema väderhändelser, och en chans att skapa nya arbetstillfällen och ekonomiska möjligheter.

Den gröna omställningen är också ett nödvändigt steg för att minska EU:s energiberoende. Om fossila bränslen ersätts med renare energikällor kommer EU:s utsläpp av växthusgaser att minska och EU blir mindre beroende av rysk gas.

Några åtgärder på EU-nivå

I november 2019 utlyste Europaparlamentet klimatnödläge och bad kommissionen att integrera alla sina förslag i linje med 1,5-gradersmålet i Parisavtalet.

Gröna given

För att möta de klimat- och miljörelaterade utmaningar som EU står inför presenterade kommissionen i december 2019 *den europeiska gröna given*¹. Den omfattar en färdplan och ett åtgärds paket som ska bana väg för en grön omställning i EU vars slutmål är klimatneutralitet senast 2050. Det handlar om initiativ inom områdena klimat, miljö, energi, transport, industri, jordbruk och hållbar finansiering.

EU:s klimatlag² utgör ramen för de åtgärder som EU och dess medlemsländer ska vidta för att gradvis minska utsläppen. Klimatlagen fastställer att EU:s utsläpp ska minska med minst 55 procent till år 2030, jämfört med 1990 års nivåer, och att EU ska uppnå klimatneutralitet senast år 2050.

I syfte att nå dessa mål och omsätta den gröna givens ambitioner i lagstiftning presenterade kommissionen klimatpaketet *Fit for 55* i juli 2021. Det är EU:s mest omfattade satsning för att

---

¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_19_6691, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (europeisk klimatlag).

skynda på klimatomställningen. Paketet innehåller en mängd lagförslag som tillsammans utgör en plan för hur EU ska nå sina klimatmål.³

Den gröna omställningen är ett nödvändigt steg för att minska EU:s energiberoende. Den kraftiga ökningen av energipriserna under senare år är ett allvarligt problem för hela EU. I oktober 2021, som en följd av prisstegringen beroende på ökad global efterfrågan på energi i allmänhet och på gas i synnerhet till följd av återhämtningen efter covid-19-krisen, presenterade kommissionen en verktygslåda med åtgärder för att ta itu med de stigande energipriserna.⁴

Det geopolitiska läget och utvecklingen på energimarknaden, med anledning av Rysslands krig mot Ukraina, har medfört att omställningen till ren energi måste påskyndas. För att göra EU oberoende av ryska fossila bränslen långt före 2030 presenterade kommissionen i maj 2022 *REPowerEU-planen*⁵. Den innehåller en rad åtgärder för att så snabbt som möjligt fasa ut EU:s beroende av energiimport från Ryssland och påskynda den gröna omställningen.

Den gröna omställningen innebär både utmaningar och möjligheter på alla nivåer i samhället. Omställningen till en resurseffektiv, fossilfri framtid kommer att kräva investeringar i innovativa branscher som kan omsätta innovationerna i funktionella lösningar. Det är viktigt att politiken skapar ramverk för detta.

Diskussionsfrågor:

- För att uppfylla löftet om att EU ska bli världens första klimatneutrala region behöver EU stå i spetsen för det globala klimatarbetet. På vilket sätt kan EU visa att utsläppsminskningar kan kombineras med en hållbar ekonomisk tillväxt?
- När lagstiftningen väl har antagits, på vilket sätt kan er riksdag/kammare vara involverad i implementeringen av Fit for 55-paketet?

---

³ För mer information, se EU-kommissionens respektive Europeiska unionens råds webbplats: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_3541, <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/>.

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0660&from=EN>.

⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_3131.